



## Grovfoderproduktionen på danske malkekvægbedrifter

En spørgeskemaundersøgelse, udført i EU-projektet DairyClim, har stillet skarpt på grovfoderproduktionen på danske malkekvægbedrifter med særlig fokus på græs.

01.05.2017 | TROELS KRISTENSEN OG LINDA SØNDERGAARD SØRENSEN



Grovfoderproduktionen i malkekvægbesætninger har længe haft stor interesse, som et led i at forstå produktiviteten i malkekvægproduktionen. I de seneste år har dette også vakt interesse set fra et miljømæssigt perspektiv, da grovfoder spiller en vigtig rolle i næringsstofkredsløbet samt i forhold til udledning af drivhusgasser og som kilde til indlejring af kulstof i jorden. Dertil kommer, at den aftagende udnyttelse af arealer til afgræsning har givet anledning til stigende bekymring i relation til naturpleje og landskabsværdi.

I EU-projektet DairyClim er der derfor gennemført en spørgeskemaundersøgelse med det formål at få indsamlet opdaterede data fra mælkeproduktionen i Danmark. En mail med en kort introduktion og link til spørgeskema blev udsendt til 2550 af ARLA's mælkeleverandører. I alt 386 responderede (15%). Resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen er baseret på 375 malkekvægsbesætninger, hvoraf 334 var konventionelle og 41 økologiske.

### Besætningsstørrelse og mælkeproduktion

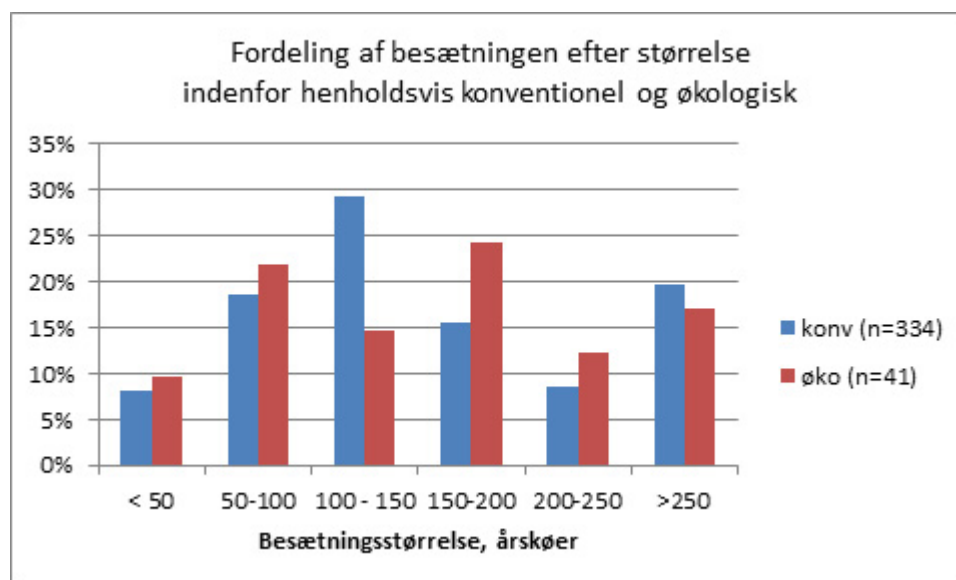
Den gennemsnitlige besætningsstørrelse var på 170 ha for de konventionelle besætninger og på 235 ha for de økologiske (tabel 1), 45% af de økologiske mælkeproducenter havde over 250 ha, mens dette var gældende for kun 18% af de konventionelle.

Tabel 1. Beskrivelse af henholdsvis konventionel og økologisk mælkeproduktion i Danmark.

		enhed	Konventionel	Økologi
Besætning	Køer	årsvyr	168	169
Areal	Dyrket areal	ha	170	235
<b>Græs</b>				
Sædskifte	Areal	ha	52	136
	Produktion	FE pr ha	8550	6850
	Handelsgødning	kg N pr ha	141	0
	Gylle	ton pr ha	49	34
	Bælgplanter	% af vegetationen	21	34
	Ensilage	% af produktion	79	58
		Antal slæt	4,0	4,2
	Hø	% af produktion	3	2
	Græsning	% af produktion	18	40
Vedv.	Areal	ha	11	21
	Produktion	FE pr ha	2389	2263
	Handelsgødning	kg N pr ha	59	0
	Gylle	ton pr ha	6	7
	Bælgplanter	% af vegetationen	8	14
	Ensilage	% af produktion	16	12
	Hø	% af produktion	22	7
	Græsning	% af produktion	62	81
Majs	Areal	ha	52	8
	Produktion	FE pr ha	10250	7330
	Handelsgødning	kg N pr ha	60	0
	Gylle	ton pr ha	43	40
	Efterafgrøde	% af areal	69	28
Andre afgrøder	Areal	ha	55	70
Skov	Area	ha	6	6
Læhegn	Længde	m	3186	5885

Den gennemsnitlige besætningstørrelse lå tæt på 170 køer uafhængigt af produktionssystem, 16% af besætninger havde Jersey køer, 6% havde krydsninger eller forskellige racer, mens hovedparten (78%) havde Holstein eller lignende race.

Den gennemsnitlige mælkeproduktion var 9.250 kg EKM for de økologiske besætninger og 10.100 for de konventionelle. Den hyppigste besætningsstørrelse hos de økologiske producenter var på 100-150 køer, mens den lå på 150-200 køer for de konventionelle. Af figur 1 fremgår det, at næsten 20% af både de økologiske og de konventionelle mælkeproducenter havde flere end 250 køer.



Figur 1. Fordeling af besætning efter størrelse inden for henholdsvis konventionel og økologisk mælkeproduktion.

### Grovfoderproduktionen – konventionelle besætninger

I tabel 1 fremgår det, for de konventionelle besætninger, at græs og majs udgjorde hver 52 ha af det opdyrkede areal, eller 0,6 ha grovfoder per ko. Produktiviteten blev af landmændene estimeret som værende højest for majs, ca 10.250 SFU (12.000 kg TS), mens græs på sædskifte arealer lå på 83% af dette, både hvad angår energi og tørstof.

Størstedelen af græsproduktionen fra sædskifte arealer blev brugt som ensilage (76%), mens det resterende primært blev brugt til afgræsning og lidt hø. Produktiviteten for de permanente græsarealer var lavere – 28% af græs i rotation, hvoraf hovedparten blev brugt som afgræsning. Input var også lavere – både hvad angår udbringning af kunstgødning og gylle. For majs var der på 69 % af arealet etableret efterafgrøde med græs, med henblik på at mindske udvaskning af kvælstof.

### Grovfoderproduktionen – økologiske besætninger

I de økologiske besætninger var brugen af majs mindre udbredt med kun 8 ha af det opdyrkede areal i gennemsnit, mens græs var væsentligt mere udtalt med 136 ha græs – i alt 0,85 ha grovfoder per ko. Den estimerede produktivitet for økologisk græs lå på 80 % af den konventionelle – og for majs lavere nemlig 72%. Tilførslen i form af gylle var lavere på de økologiske arealer og der var ingen brug af kunstgødning i henhold til lovgivningen. Dette er muligvis årsagen til den større andel af bælgplanter (34%) i den økologiske græsprøduktion sammenlignet med 21 % for den konventionelle.

### **Naturarealernes rolle**

Sammen med det dyrkede landbrugsareal, spiller naturarealer en rolle i emissionen af klimagasser. Ud over permanente græsarealer bidrager skove og læhegn til kulstofindlejring i jorden. Læhegn var mest udbredt i den økologiske produktion med 25 m/ha landbrugsareal mod 19 m/ha landbrugsareal i den konventionelle mælkeproduktion.

Rapporten er udarbejdet som en del af EU-life projektet ”DairyClim”.



### **Flere oplysninger**

Troels Kristensen, Institut for Agroøkologi, Aarhus Universitet

E-mail: [Troels.Kristensen@agro.au.dk](mailto:Troels.Kristensen@agro.au.dk)

### **Kvæg, Anis**

DEL PÅ FACEBOOK  DEL PÅ TWITTER  DEL PÅ LINKEDIN  SEND TIL EN VEN 